

ناوسک

تەحسین نافشکی:

رووشەنبیری مە د گێژەقانگا ھەقدزیاندا

ھەجیبی ئەفرۆ د ناف گێلەشوکا بزافا رووشەنبیرین مە دا بە، ئەوین پراڤیا وان خوھ ب نفیسکار، شاعر، روژنامەخان و ھونەرماند ناس دکن و ژنیزیک ریالیست ببینە، وئ ژێرە ئەشکەرابە، زاڕەکی (تیۆری)، ریژەیا بتر ژ وان، ب ریکا پەیفئین خوھ یین قەبە و فەریژین خوھ یین نفیسکی یین پری گیانی ھزین مۆدەرن، پێشەنگ، لیبرال، وھا دیاردکن، ئەفان کەسان، ھېچ ئارمانجەک تونەبە ژ بلی گەھاندنا ناما خوھ یا پیرۆز، یا رزگارکرن مرۆفاتی ژ ھەموو جوړین ژۆرداری، قوتب کرنا گەندەلی، بەلافکرنا سیستەمی دادپەروەری، ئافاکرنا جفاکەک نوو و پێشکەفتی، ل سەر شوون کافلین چفاکی شوپاریز و گوشوگەر دنژن.

ئەف کەسین ھە، وھا ددن خویا کرن، ب تەنی ئەف گوتنن ئەزمانین بی ژئھەل و ژۆردارینە، پراکتیزەکرنا شان ئاخافتنن سەرگەم و کارتیگر ھەکە د (ریالیتی) دە ھین پراکتیزەکرنا ژ، ب ریژەیا کاک کێمن. ئانکو پراڤیا وان، ب تنی یی فی تیۆری دکن، دا ئەو ژ ب ریکا گوتارا خوھ یا رووشەنبیری یا تیسۆکا دو روو (ماسک) خوھ بگەھینن ھەز و ئارمانجین، بەری ھینگ، ب ھەر سەدەمەک ھەبە ئەکاریین بگەھنی و ب دەستفە بینن.

وھا ژ مەرە خویا دەب، ھەر چاخەک ھات و بیاژ بۆ شان جوړین رووشەنبیران پەیدا بھە، دەب ژ وان خوھدی دەستفەلاتین دکنە قارەمانین نەرتنی یین کارین خوھ یین نفیسکی و خوھ ل سەر بەھرا وان دکن خوھشمرۆف کامباختر بکن ژ ب ھەر کو وان ئەو ھیز و شیان و ساخلەتین زەلامین دەستفەلاتدار نینن کو بکارن وان دەستفەقتین دبنە نیچیرا (غەریزا) کۆرە ب دەستفە بینن، ل فر دئ پەنایی بھە ریکا (ئالتارناتیف)، یا دەفی و تیۆری (دبیزن و

ناپیزن)، ب ریکا خامە ی دەفی و دارشتنا پەیفئین پێشەنگ، لیبرال و رەخنەکا ئاراستەکر ی ئافاکەر، دژی وان کەسانن ئەوین مافی مللەتی دخن و ژۆرداری ل تووینن دن یین چفاکی دکن.

ب نیرینا من، ئەف کریارەکا ویرانکارە، ژ مێژە جفاکی مە باجا وئ ددە. ئەف راستیەکا زیقە ئەفرۆ د ریالیتی رووشەنبیری مە دە. ئانکو پراڤیا وان تیۆری، باشترین پاریزەری مافی مرۆفینە ھەمژە پاراستنا مافی پیرەکی و زاڕۆکی، ل راستیا وئ دبە بەرۆفازە ھەمی دەرغەت ژێرە ھەبە، دبە ئەو ژنا ئەو د مژارین تیکستین خوھ یین نفیسکی دە، ب قارەمانەکا ستم لیکری ل قەلەم ددە و پێشەقانی وئ دکە خوھ رزگاریکە ھەکە بیاژ ژ وی ژ ی رە ب ھەلکەفە، ئەو ژ وان قارەمانین دبنە سەدەمی پێشیلکرنا مافی وئ پیرەکی کامباختر ل بکە و بازرگانسی ھینا ھەر ماتیەکی دی یی بازار پی بکە. ب نیرینا من، ھەر ئەف ھەقدزیا ھەلویتتە دە گویتیکا بی روشت نزمی ل جەم فان جوړە رووشەنبیرین خوھ ب خوھدی تیۆرەکا رووشەنبیری و پەیا مەبەری چفاکی ناس دکن.

دوو نینە، ل فر خواندەفان پرسەک خوھ سەپاندی ئاراستەبکە: ما رووشەنبیری مە ژ نە مرۆفە ھینا ھەر مرۆفەک دن پیددقی خوھشیا ژیانسی یە کو ل ژێر باندۆرا ب دەستفەھینانا وان خوھشیان ب کەفتە شاشیان و رەفتارین نەرتنی بکە، پێخەمەت تژیکرنا فالایا وان (غەریزەیین) کۆرە یین کو ھەر کەسەک دی د ژیاننا خوھ دە تووشدبە؟ بلا ژ بیر نەکن، چاخسی کەسەک خوھ ب نافی رووشەنبیری خوھدی ھەلویتت و پەیا م ددە ناسین ھانکو خوھ د لیستی کەسانین دبن نیغشکی جفاک تۆماریکە و ئالایی رووشەنبیرەک خوھدی گیانەک پری قوریانی، ھزین پێشەنگ، چاکسازیی و رەخنەکا ئافا یا ئاراستەکر ی بلند دکە. گەرەک ئەو ریز ل پرنسیپین وئ پەیا م بگەر ھەتا ل سەر بەھرا پشکا ھەنەک خوھشیان غەریزەیین خوھ

یین کۆرە ژ ی بە. ھەکە ئەف رووشەنبیرە ئەفی پراکتیزەنەکە، ما چ جودایی ل نافبەرا وی و ھەر رووشەنبیرەک زرنابییژی دەستفەلاتی، یان مرۆفەکی دی وئ ھەبە؟

ب ھزار من، ل فر نیزیکە روئی شان توؤ رووشەنبیران ھینا روئی زەلامتاییین پیرۆز ئەشکرا دەب. پرسیار ئەو: ما زەلامین دینی ژ ی ھینا ھەر ئادەمیزادەک دی ھەز و (غەریزەیین) ژیا ری نین؟ ل ئەم وئ دبینن، ئەف زەلامین ریکا ئاینی دکن، ھەفسار ددن سەر فان کۆرە ھەز و (غەریزەیین) ل جەم ھەر کەسانەکی ھین پێخەمەت ریزگرتنا سەنگا کەسۆکیا خوھ د ناف لیستی وان زەلامین خوھ تیدە تۆمار دکن و ب نیرینا چفاکی وان ب پیرۆزی مەبەدکن.

د روویەلین دیۆکی دە ئەشکرا دەب، ھەر زەلامەک ژ شان جوړە زەلامان نەکاری فان ھەز و (غەریزەیان) بەرپەند بکە، ب نیرینا کەسانین رەفتارین وان دبینن، ئەو ژ لیستی قاری دەب و کریارا نەجامدای، سیکس بە یان پلەداریبە یان خووانا قاری و گەندەلی بە، ب شەھمزاری ل قەلەم داہ ھەز بەر فی چەندی، ئەم وئ یین کولتۆری مللەتی مە ژ ی پرە ژ مەتەل و سەرھانین زەلامین دینی و رەفتارین شان زەلامین پراڤیا وان قەشە و مەلا، ب شیوازەکی کومیدی و ترانە پیکرن و ب نەرتنی، ل سەر زمانین بەرەبابان ھاتنە فەگیزان و ئەرشیفی کولتۆری دە تۆماربووینە. ئەز دوو نابینم، ئەف توخمە رووشەنبیرین مە یین ئەفرۆ ژ رەفتارین زەلامتاییان دکن و رووشەنبیریا خوھ ب کاردھینن، پێخەمەت گەھشتنا ھەنە ئارمانجین دنیاداری یین دووری پەیا ما خوھ دبن نیغسیرین غەریزەیین خوھ یین کۆرە، وئ ب روئی وان قەشە و مەلا دلەینن، ئەوین پەیا ما خوھ یا ب ئەزا بلند) S (supereg) ناسیار ل دووفا تۆورا (فرۆید)، ل ژێر باندۆرا ئەوئ دی (di) دەست دای داویی بووینە ئارمانجا ھەنەکین چفاکی د گلیشخانا دیۆکی دە.